

Múltidéző

A Múltidéző októberi számában arról szeretnék röviden megemlékezni, amiről a sopronkövesdiek nagy része bizonyára hallott már: a horvátok betelepítéséről. Betelepülésük Nádasdy Tamás birtokossága idején vette kezdetét Horvátországból és a történelmi Szlavóniából. Nyugat-Magyarországra vándorlásuk valószínűleg már 1493-tól, a törököktől elszenvedett Korbávia-mezei vereségüktől kezdve megindult. A török csapatok ekkortól ugyanis már szervezett portyákat indítottak Horvátország és Szlavónia ellen. Amikor 1537-től az oszmánok betörték Nyugat-Szlavóniába, az ottani földesurak – köztük Nádasdy Tamás – áttelepítették nyugat-magyarországi birtokaikra horvát jobbágyaikat. Az újonnan betelepülők származási helye a szlavóniai Velika (ma Kraljeva Velika) térsége volt.

Másrészt a betelepítés nyilván a Bécs 1529. évi, és Kőszeg 1532-es török ostroma következtében megfogyatkozott lakosság pótlására is irányult. A török portyázók ugyanis feldúlták a környéket, így a földesurak adózók és munkaerő nélkül maradtak, ezért mielőbb be kellett népesíteniük az elnéptelenedett és elpusztult jobbágytelkeket. Lövé monográfusa, Mohl Adolf úgy véli, hogy 1532-ben a szultáni sereg nagyobbik része „egész álló hónapig Sopron és Vas megyéket fosztogatta, dúlta és pusztította.” Azt már Peter Houtzagers írja, hogy egy 1953-ban megjelent műben hét olyan Nádasdy-birtokot sorolnak fel Sopron környékén, ahol 1537-től már bizonyítottan kimutatható a horvát lakosság: Nagycenk, Hidegség, Fertőhomok, Fertőendréd, Sopronkövesd, Lövé és Sopronszécseny. A telepések ugyanazon térségből érkezettek, hiszen Velika területe elég sűrűn volt

lakva, a becslés szerint 10-12 000 fő. Valószínűleg a horvátok szétszóródtak a fent említett hét községbe, esetleg további falvakba, amelyekről ma már nem lehet bizonyítani, volt-e valaha horvát lakosságuk.

A sopronkövesdi horvátság aligha volt olyan számottevő, mint például Fertőendréd, Fertőhomok és Hidegség esetében. Tényként kezelendő azonban, hogy a plébános 1714-ben még tudott horvátul, és a forrásokban kimutatható, horvátokra utaló nevek (Gráczol, Podár, Csígó, Kifovits, Szedenits, Csitkovits, Musatits, Radits, Palkovics, Lipovics, Hircsics, Balics, Krisonics, Horváth stb.) közül sok még ma is használatos Sopronkövesden.

Kelemen Dávid

Források: HOUTZAGERS, Peter: The Kajkavian dialect of Hidegség and Fertőhomok. Amsterdam - Atlanta, GA. 1999. 24.; KELEMEN István: Fertőhomok 1274-2001. Bp., 2001. 26-28.; MOHL Adolf: Lövé története. Győr, 1930. 20.

Kedves Sopronkövesdiek!

Csik Aranka nyugdíjas tanárnő vagyok Budapestről. Szeretnék néhány mondatban az idei Kulturális Örökség Napjai rendezvényükre reagálni. A Pesti Est különszámába figyeltem fel a KÖN sopronkövesdi helyszínére, amely színvonalasnak ígérkezett és a többi benevező településhez képest jóval több helyszínt vonultatott föl. Mivel azon a hétvégén Kőszegen jártam kirándulni, összeköttem a kirándulásomat az önök rendezvényével és a programjaik első, szombati napját kedves falujukban töltöttem.

Már megérkezésemkor pozitív benyomások értek, hiszen teljesen ismeretlenként felajánlották nekem, hogy Kőszegről hozott nagy csomagjaimat, erre a napra elhelyezhetem a foltvarró kiállítás helyszínén, az Idősek Klubjában. A helyszíneket végigjárva megállapítottam, hogy mennyire jól szervezett a rendezvény. Jól esett, hogy felnőttek, gyerekek köszönéssel üdvözlnek. Úgy érzem jó kezekben van a falu, és lakói magukénak érzik és szeretnek itt élni. Tanítóként különösen megfogott a Meseország helyszín. Öröm volt látni a sok boldog, önfeledten játszó gyereket. Minden helyszínen szívélyesen fogadtak, beinvitáltak és tetszett, hogy egy ekkora rendezvény alatt van idejük a vendéglátásra a sütemények kínálására is. Egy javaslattal élnék: valahogy országosan jobban közzé kellene tenni ezt a sopronkövesdi rendezvényt, mert erre büszkék lehetnek, és jó lenne ha ezt az élményt és a vendégszeretet minél többen megtapasztalhatnák, és megerősödhetne bennük az érzés, hogy nem csak rossz dolgokból, rossz emberekből áll ez a mai rohanó világ.

Elhatároztam, hogy jövőre nyugdíjas barátaimat is összegyűjtve ismét felkeresem rendezvényüket. Remélem valahol helyben valamilyen módon tudunk szállást találni! Szeretném, ha ők is olyan elégedetten, és boldogan távoznának a rendezvény után Sopronkövesdről, ahogy 2011-ben jómagam is.

Budapest, 2011. szeptember 22.

Tisztelt Sopronkövesdi Lakosság!

Sopronkövesd történetének kiegészítéséhez keresek régi fényképfelvételeket, községi képeslapokat és dokumentumokat. Szívesem venném, ha valakinek van ilyen a birtokában, és hajlandó lenne azt megosztani egy MÁSOLAT készítése erejéig. Elsősorban olyan képekre gondolok, amelyek népszokásról, közösségi eseményről, már meg nem lévő, vagy átalakított épületről készültek (Pl.: lóvasút, régi utcakép kastély, vadászlak, vendéglők, régi községháza, iskola, köztéri szobrok, erdei képek, világháborús katonafotók, stb.). Külön értéket képviselnek a templomról és kápolnáról készült 1970 előtti fényképek (Pl.: az egykori Jézus-szíve és Mária-oltárról, a régi temetőkeresztről, a kápolnáról, 1930 előtti elsődolozási képek, stb.). Ugyanígy örömmel venném régi (elsősorban II. világháború előtti) közérdekű okmányok, szerződések (Pl.: erdő- és földügyi rendezések, tisztviselői kinevezések, községtörténeti jelentőségű naplók, II. világháború előtti katonaisgázolványok, stb.) rendelkezésre bocsátását egy MÁSOLAT erejéig.

Köszönettel: *Kelemen Dávid*, Sopronkövesd, Kossuth Lajos u. 122.

(e-mail: kelemen.sk@indamail.hu)